

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre . . . . . 6 ft.
Fél évre . . . . . 3 ft.
Negyed évre . . . . . 1 ft 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Hirdetéseket

négyszög centim.-ként 3 kr-jával számítunk — Kincst. bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Nyilt-tér minden sor 20 kr.

ŐRÁLLÓ

Politikai, szépirodalmi és közgazdasági lap.

Megjelen hetenként kétszer, u. m.: szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztőség:

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők: Sárospatak, Gortvay-féle ház.

Kiadóhivatal:

hová az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők: Sátoralja-Ujhely, főter 9. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bérmertelen levelet nem fogadunk el.

Főmunkatársak:

Csegey Gusztáv és Dr. Masznyik Endre.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. BARTHA BÉLA.

Szerkesztőtárs:

ifj. dr. MITROVICS GYULA

Kiadó:

a „Zemplén” nyomdája.

Az egyházi egyesülés (Unio) kérdéséhez.*)

Az „Őrálló” idei 3. számában névtelenül egy lelkesítő cikk jelent meg, melynek lényege, hogy a hazai két protestáns felekezet méltóbban nem ünnepelhetné meg az ezer éves nemzeti fennállást, mint egyesülés által. Az író szép eszme vezérli, eszménye bűvös fényénél nem látja jól az akadályokat; de legfőbb baja, hogy az egyesülés (Unio) hátterén mozgatóul politikai gondolat áll: a magyar nemzet erősödése, s cikke végén ki is mondja az anathémát arra, ki e nemzeti eszmét nem pártolja.

Ily háttér felállítással politikai végcélá és eszközzé válással az egyesülés végre nem hajtható, ily főcél hirdetése magában hordja a szülemlésben a halált, mert a nem engedő elemmel csak kényszer útján lehet leszámolni, itt pedig a kényszernek helye nincs. Egyházi unio csak vallási talajon indulhat meg. Épen nem lehet oly könnyen — két sorban — átsiklani az akadályokon s azt mondani rájuk: azokkal hamar leszámolhatunk. Az a hamar már régibb félszázadnál sőt idősebb száz évnél

*) Az „Őrálló” f. évi 3. számában egy evangélikus író, —I—s, fölvetette azt az eszmét, hogy a két nagy magyar protestáns egyház a milléniumra egyesüljön. Az unio eszméje a legszölesebb körben keltett mozgalmat; megszöaltak ellenei s barátai, amazok közt Görömboi Péter kálói ev. ref. lelkes s Balogh Ferenc debreceni hittanár, ezek sorában Ujfalussy Béla f. szabobeli ev. ref. földbirtokos, o. m. tanácsbíró. A legnagyobb örömmel tölt el, hogy a szíveket, lelkeket ily mozgásba hozza az uniónak csak eszméje is, melyet legutóbb az „Őrálló” vetett föl. Azt akarjuk, hogy e mozgalom könnyen el ne aludjék, hogy elmélkedjenek róla s az ellenérveket érvekkel lehessen megdönteni. Azt akarjuk, hogy az „Őrálló” ez újonnan föléltet mozgalomnak valóságos okmánytára legyen. Azért közöljük az e tárgyban eddig a „Debreceni protest. Lapban” és a „Sárospataki Lapokban” megjelent lap- és kontra cikkeket, remélve szerzőik utólagos jóváhagyását. Ez alkalommal Balogh Eerenek a „Debr. prot. Lap” f. évi 4. számában megjelent, unióellenes cikkét.

AZ „ŐRÁLLÓ” TÁRCÁJA.

Órultságok.

Irta: Gérecz Carolus.

Az 1885-ik év tavaszán vettem nőül Duran Alexine kisasszonyt, az összes orvostudományok tudorát és specialistáját, a párisi akadémia de Medecine s a londoni Royal Society Medical külső tagját.

Alexine korán érett nő volt. Atyja az orvosi facultáson hulla boncoló ugynevezett dissecteur volt. Nővére Juliette Roubard kitünő pathologus neje. Mint kis leány a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta atyjának és nagytudományú sógoromnak az ember idegrendszerének föloszlásáról és funkciójáról szóló nézeteit.

Mikor a másodfoku oktatás néhány osztályát már elvégezte, mindenkit meglepett természetráji ismereteinek gazdagságával: az évi vizsgálatokon a „Grand Prisc” mindig ő volt.

Az egyetemen az első semesterre mint 16 éves lány iratkozott be. Kis fekete szerviétéjével, melyben jegyzeteit hordozta, könnyű lábaival, s szinte vörösesbe átragyogó fekete szemével, örökké mozgó tűzhegyesre élezett irónjával, mindnyájunk bámulatát kivívta akik a nagyhirű Charcot előadásait hallgattuk.

Tudori értekezése, melyen a facultas ösz-

is; 1791-ben Pesten jelent meg egy névtelenül a két protestáns fél közti egyesülésre egy kísérleti terv (Tentamina), s ma, 100 év után, újra névtelenül áll elő ilyennel. Messzebb vagyunk ma az Uniótól, mint a forradalom előtt valánk. Politikai, bármily nagy esemény, ha nem a vallás és egyház szülte azt, a felekezeti egyesülést létre nem hozhatja. A reformáció vallási ereje szülte a nagy angol forradalmat 1688-ban, mely megdönté a katholizáló Stuart dynastiát és trónra ültette a református Orániai Vilmost; e nagy politikai eseménynek lett fölvetkezmenye a reformáció megmaradása Angliában és a vallásszabadság kitágítása. A 17. századi dicsőséges vallásháborúink is egyuttal a hit alapján indultak és vivattak, s a vallásbiztosító békekötések lettek eredményei. Az ezeréves fennállás ünnepe állami és nemzeti esemény, vallási színezete sincs, legfeljebb a szent-istvános egyház fogja a maga előnyére felhasználni, s lesz az állam 900 éves fentartó oszlopául a róm. kath. egyház felmagasztalva. Hol voltatok ti akkor? kérdezendik majd a „regnum marianum” irányírói? hiszen Luther csak félezer év múlva állt elő. Pusztán az évezet (millenium) eszméje tápanyagot, élettejet nem adhat az egyesülésnek. Annak belső és vallási szükségleten kell érlelődnie. Nem egyesültünk a szerencsétlenségnek, közös elnyomatás lipóti éveiben, „captivitas Leopoldopolitana” — mint nevezte volt Kocsi Csergő Bálint 1676-ban; — nem egyesültünk az 1790/91-iki 26. t.-c. megszülemlése felemelő idejében, pedig együtt adtanak halált gróf Teleki József elnöklete alatt a két felekezet konventjei; nem egyesültünk 1808-ban, a napóleoni harcok Ausztriára törpítő hatása alatt, mikor közösen élt a 2 felekezet kebelében s mint terv meg is született, egy közös protestáns theologiai fakultás felállítása; ez lett volna az egyesüléshez az első alapkö, hiszen tudományos gyupontról, egyetemektől lövellett ki a refor-

szes professorai s nagyszámu hallgatóság előtt előszóval kellett védenie nézeteit. A szerelem physiologiai befolyásáról a szervezetre a csodálgos morajjal keltette föl.

Szinte kétségbeejtő volt ezt a szép leányt hallani, mint szalad keresztül a szerelem egész historiáján s rántja le egymásután Romeo és Juliát, Abelardt és Heloiset, Pál és Virginiát, Desgrieux és Manon Lescault, Gautier Margitot a Caméliás hölgy és a Traviata hősnőjét.

Parigi o cara noi lascerem
La vita unita trascorrerem . . . Ez az édes olasz melodia az ő szájában, s azzal a gunyos mosolylyal kíserve, ebben a széles amphitheatrumban szinte borzongást idézett elő az öszszes hallgatóságban. A szokásos éljenzés helyett halálos csend állott be, s midőn a kisasszony doktorrá fogadtatott, még maguk a nagytudományu professorok is lesujtva szinte megtörve távoztak el.

Britt Indiában születtem. Másnap meglátogattam az Old Englandnak készült ritka szép pléh keménységű feketémet öltvén magamra s feleségül kértem.

Kacagva csapott vállaimra s azt mondta, hogy:

„Aoh Jes Mylord!”
Egy hónap múlva mint férj és feleség nászuton voltunk s meglátogattuk Európa öszszes tépolydát.

A Bedlam után Chareuton Le-Pout, Döb-

máció világító sugára; majdnem egy félszázad mulva a forradalom utáni bus korszakban kísérletként Pesten létre is jött a közös theol. főiskola és 1865-ben az ágostai testvérek Pesten tartott konventje beszöntette azt. Egy két emberen kívül nem lelkesült érte a nagy egész, nem a százezrek. Most az évezet küszöbén felvetett az egyesítő, a tudomány terén öszszeforrasztó, igazán szép és nagy eszme, a protestáns egyetemé Debrecenben. Van-e legkisebb jel, vonzódás, akarat-forgács az evangélikus kerületekben arra is fordítani szellemi és anyagi erejüket? Nincs visszhang, nincs rezzenése sem a harmonikus huroknak. Maga a hely — Debrecen — képes visszarendíteni az eszmepártolástól igen-igen sokakat. A „hazaszeretet” hangoztatott panacea mitsem gyógyít, ha a felekezeti érdek is előtérbe lép. Két cáfolhatlan történeti tény, egyik, mely a már létesült közös központot (vegyes fakultás) szétbontotta elemeire; másik, mely még magasb mérvben kívánna új központot, lelkek találkozóját, a szellem képeződjét, — eme két tény az Unio szükségét és lehetőségét légi tüneménynyé kápráztatja.

Nem egyesültünk a kedvező évek alatt, mikor a megújodás és szabadság fuvalma lengedezett mindenütt, az 1848-at előlézítő nagy időben, a válaszfalak leomlása volt a jelszó a rendek, osztályok közt, — a theologiában is az alap rombolásig kész szabadság duzzadó vitorlával rohant. Igazi nagy és alkotó szellemek, óriások álltak a haladás élnél. A lelkes magyar gróf Zay Károly, az evangélikusok egyetemes felügyelője, megpendítette az 1841-ki konventen az Uniót magas polcra, felülről, s óhaj tárgygyá lett az. Meg is alakult a két felekezetből a nagyobb bizottság a tervkészítésre, az ut egyenetlésre Unio-lapul megindult Székács József, Török Pál és Taubner Károly szerkesztősége alatt az első „Prot. Egyh. és Isk. Lap”, kaucióját maga a gróf tette le. Meg-

linget, a Lipótmező után az Angyalföldi örültek házát.

Én az orvosi tudományokhoz keveset értek s csak mint amateur hallgattam a nagy pszichiaterok előadásait; az én kedves feleségem igyekezett ebbeli ismereteimet pótolni

„Látod édes, mondá, a bolondok legnagyobb része a dicsőséghajzás és szerelem bolondja. Ezek gyógyíthatlanok. Ezek a szerzett és jól megérdemelt butaság örökösei. Ezek az emberi ész részegei, a [szellemi] tehetség lumpjai. Kielégíthetlenség s örökre elvesztet.

Nem a gondolatok vezető sodronyainak öszszekuszálása, hanem az áramok intensivitása öli meg őket. A mértéktelenség delevium tremensei. Ez a szünet nélküli láng, mely ki-vülről táplálékot sehonnán nem nyer, emészt, égeti föl őket.”

„Emlékszel-e a charentoni Napoleonra, aki Moszkva leégése után még mindig várja három seregét, melyek közül az egyik aczéba, a másik ezüstbe, a harmadik szinaranyba van öltözve. Ez egy szerencsétlen francia trambour major, aki véletlenül szintén Corsicában született s Európa tizenhat uralkodójának fejeként képzeli magát s Julius Caesart testi-lelki barátjának mondja.

Vagy a Bedlanban, tudod-e azt a kis tizenöt éves ficzkót, ki mint árbocz-gyerek az atlanti oceán közepén a hatodik földrészt fedezte föl, ahová azonban csak egy kis szigetről a föld

szóltak a röpiratok kürtjei, a gróf még német röpiratban is világot tette a német ajkukat (Unvorgefasste Meinung über die Union. Pöszony, 1846.) Kossuth Lajos is indítványozta a magyarság érdekében (1843), két év múlva kinyomul az Unio-bizottság munkálata. De mivel fenn indult az eszme, nemzeti és politikai háttérrel, felkelt az ellen a szlavistikus irány, s 1847-ben már az Unio megállapodék, akadályokba ütközék, A mérsékelt gondolkodású Tóth Ferenc, tul a dunai ref. püspök, bölcsen kimondta: szívesen óhajtja az eszmét, de nem kell *hényszert* alkalmazni, az elvekre és tudományra nézve maradjunk szilárdak. Jött az ember nem látta vihar, az Uniót is izgató eszközül használták fel a magyar nemzet ellen. Az 1848-iki események dörgéseiben elszenderült az Unio; alszik mélyen, s majdnem félszázad múlva ébresztgeti az „Óráló.” A Patens hatása alatt már meg sem pendült az eszme. De vajjon a nemzetiségek e lázas perceiben időszerű-e az? Nagyon, sőt kétszer meggondolandó, nem lesz-e új üszök az engedni nem akaró elem felszítására!

Előtérbe nyomul az a kérdés is: *kivel egyesülünk?* Ma nem létezik országos ágostai hitvallású egységes egyház. A kormány megengedte Erdély törvényes Uniója után, hogy az erdélyi luth. egyház külön válva maradjon, mint negatívja a magyar haza egységének, az evangélikusok zsinatát a százok nélkül engedélyezte, mintha most is az 1791-iki pesti és budai zsinat kora volna. Ez kormányi hiba volt, a haza egységének vallási téren el nem ismerése. A ref. öt kerület a debreceni zsinatban egy országos egyházzá forrt össze: az ágostai kettő maradt, két törvénykönyvvel, két szellemmel. Sőt a zsinat által egybeolvasztatni tervelt nagyobb fél belső szakadási bajban szenved, karhatalomra lesz szükség s az a vallási erkölcsi kötölékét kinosan érintendi. Egy schisma fenyegeti, vallás leple alatt, nyelvi és nemzeti szakadály a zsinati luth. egyházat. Ily helyzettel szemben részünkről — kik egyik lettünk Királyhágón innen és tul — erőtetni az Uniót, nem bizonyulna másnak, mint az evang. egyházba a szakadás ékét belevérni, vagy csak egy részzel, tán egy harmaddal, a magyar elemmel egyesülni, s annál szabadabb kezet engedni és tápot adni a tán államellenes elemnek. Az „erős oszlop”-nak képzelt Unio a jelen helyzetben zuzó vagy sebző hatást idézne elő, s egy emberi szemtől nem látható új vihar ismét fél századra, ha nem tovább, vethetné vissza az óhaj tárgyát.

Az egyházi egyesülést a *theologiai közlekedésnek* kell megelőzni; theologia nélkül, pusztán világi kar, Uniót létre nem hozhat; olyan lenne az, mint volt a florenci Unio 1439-ben, mikor a görög császár egyesíté a keleti egyházat Rómával papiron, s aláíratta parancs szavával a vele volt konstantinápolyi patriarchával Metrophanessel, — de haza menván, a görög egy-

alatt lehet eljutni.

Vagy az angyalföldön, Lőcsei bácsira emlékezél-e?

Oh igen emlékezem! Ez az ember majd megölt engem. Azt képzeli, hogy a világ valamennyi nyelvét beszéli s mikor R. orvos jó barátom bemutatott neki mint chinai mandarint az öreg igen megörvendett. A zomatikusok osztályán volt s félév múlva meg is halt.

Valahára egy igazi chinával beszélhetett. Azt kérdezte tőlem:

„Tseng ki tong?”

Mire én azt feleltem:

„Lin, csin, fucscs!”

Erre az öreg kiugrott az ágyból s ha az ápolók le nem fogják, olcsón nem menekülök kezei közül. Dühöngeni kezdett s röktön célába vitték, ahol az egyetlen butordarabot a szalmazsákot ezer darabra tépte, a mit az ajtóra alkalmazott kis kerek üvegablakon néztem. A „fucscsot” nem találta a chinai társalgás bon ton kifejezésének.

„De azért látod, mondá Alescine az örült-ség mégis nagyon-nagyon szép! Ezek az emberek folyton álmodnak s a mit gondolnak számukra az a valóság az az igazi; csak mi nem tudjuk megérteni, hogy például ez a kavics, amit az a tönkre ment bankár csúsztatott a kezembe, hogy majd együtt szökjünk el, nem valódi gyémánt nem a kohinoor a Nagy Mogul, a Régent, a sárga tűzü Imperiál, vagy az Excelsior testvérje, hanem egy közönséges sörös

ház zöme Metrophonusnak (anyagilkos) gyönyölte a császári főpapot, s az Unio szétrepedt.

Rámutatnak a *németországi Unióra*. Az sikerült, ott a minta, az élőkép! De ott a helyzet más volt. És ne felejtjük el, hogy Németország legnagyobb akkori theologusa Schleiermacher volt a dajka: új theológiát, az Unio theológiáját teremté meg alapul. Hol van nálunk ilyennek nyoma? Továbbá a reformáció 3 százados felemelő ünnepe választatott a milliő kebleket mozgató felséges emlékeivel ta'ajul. Mindkettő vallási háttér, tényező és ta'aj, utóbbi és a mi évezereink különböző természetűek. A porosz király és állami forrásai, ereje, tekintélye volt a 3-dik tényező, ami nálunk nincs. Végre a lakosság többsége protestáns volt, egy nemzet, egy nyelv, egy lelkesedés. Ez megint hiányzik nálunk is az egyik félnél. És mégis mily kinosan született az meg? és mily szaggatások közepett. a) A régi testvér, a ref. egyház halálával, legtöbb helyt benyeletett az és eltűnt; b) felkelésével az ó és új lutheránizmusnak; c) és 60 év múlva öntudatra ébredésével a majdnem eltiport ref. egyháznak, s épen korunkban alakult a németországi református és egyházak jellegének felelevenítésére a „Református Szövetség,” a hugonotta eredetű egyházak multjának felkeltése; és d) a se nem lutheránus, se nem kálmínista többség mellett középpárt képződése egyfelől, elszintelenedés, hitvallástalanság másfelől. Ime ezek is következmények. A 130 ret. lelkészi állomást számláló Hannoverában, annak egyetemén egy. ref. tanszék sem létezik; a 20 protestáns német egyetemen csak két református hittanári szék van rendszerezve. Így haldokol a reformátusság az Unio alatt (Debr. Prot. Lap 1894. 16. sz.)

Másutt, Luther hazáján kívül, ily válságos kisérletre még nem vállalkoztak... hát mi is ugyan gondoljuk meg, mit teszünk s mi lesz az a következmény. A református egyház belső, egyéni elvénél fogva inkább felekezetekre oszol, semhogy elvét és szabadságát a merev és külegységért feláldozza. Az állam-egyházakkal szemben, hol szoritást, béköt érez, kész szabad egyházakká alakulni, elhagyni a testvért, hogy mind a két testvér éljen saját géniusa és lényegesül fogadott vezér-elve és típusa szerint.

A római egyház állandó jellege az egyesítés. Ő akar magához uniózni görögöt, oláht, orosz, örményt, szerbet stb., sőt minket is, de ez a legnehezebb falat. Nem rendül vissza óriási engedményektől sem. A reformáció nem az Unio egyháza, a szabadság nem alkuszik és nem enged. A római missió uniózni akarta legujabban az ós nestorián egyházat, az anglikán református érsekek védik erkölcsi és anyagi áldozattal, hogy fel ne adja függetlenségét. A mossuli r. kath. püspök hamisan híresztelte a nestorián egyház elenyészését, unióját.

Az az Unio, hogy a reformátusságot a lutheránusság, vagy megfordítva, nyelje el, nem Unio, hanem önmegsemmisülés. Ilyet egyik fél

üveg tört darabja.

Alescinenek nagyon szép szája volt. Abba voltam szerelmes. Ugy el tudtam hallgatni az ő meglepő tudományos asszonyos következtetéseit, úgy elnéztem azokat a piczi fogakat, amelyek számomra a rideg tudományt ily kedves apró falatokra harapdálva rakják elém s ilyenkor úgy fényltek a szemeim, olyan különös tűzben égett minden pillantásom, hogy nőm meg nem állhatta, hogy ne nevéssen s meg ne kérdezze tőlem, hogy hát én tudom-e miféle bolond vagyok, s mikor már soká törtem rajta fejemet, rá mondta, hogy hát:

„Asszony bolondja.”

Mikor Párisba visszatértünk, az „Orvosi Academia” legelső ülésén jelentést akart tenni illetőleg fölolvastat tartani „Nászutjáról” je vous prie!!

Összes tudományos tapasztalatait egy emlékiratban akarta a francia tudós világ elé terjeszteni.

Épen uzsonánál ültünk. Jelentését előbb felolvasta nekem, hogy mint vélekedem róla. Onagyságát kacagva tapsoltam meg.

Nagyon elkomolyodott s feleségem a doktor úr csaknem könnyezve kérdezte:

„Szeretsz-e?”

Feleletre nyitottam számat. „Oh lelkemből.” Onagysága, a francia academia tagja egy cseresznyét dobott számba s boldogan borult vállamra. Ő is bolondja volt azért a szerelemnek.

sem akar. De hát hogyan születhetik meg akkor az Unio? Hiszen az egyházak szirt alapjaihoz senki nyulni ma nem akar. Ha nyulna, az romboló vihart támasztana. Dogmai, hitvallási, hitelvi, sőt szertartási egység nélkül egyházi egyesülés nem képzelhető állandó tartóssággal.

„Szeretben” egyesülünk? Elő hát a philanthropikus intézetekkel! Elő a közös segélylyel! Nehezen megy az is. Van egyetlen protestáns uniót árva házuk. De ez sem vitte előbb a főkérdést. Van protestáns irodalmi társaságunk, ez sem hozza közelebb az Uniót, van azért külön Luther Társaság, noha nincs külön Kálvin Társaság stb.

Én a mult példáiból, s a világ szemléléséből kiindulva, nem látom még eljöttnek az idők teljességét az Unióra, pedig szeretem nemzetemet. Ha ennek bátor kimondásáért valaki követ dob rám, az angolok jelszóját hangoztatom „Honny soít qui mal y pense!” Rendíthetetlen meggyőződés: egyházi Unio vallási indokból, vallási földben és vallási végcélért születhetik meg, hogy áldás nyugodjék rajta.

Debrecenben, 1895. jan. 19.

Balogh Ferenc,
hittanár.

TANÜGY.

Mudrány András. Lapunk mult számának zártakor értesültünk arról a hírről, hogy Mudrány András szabolcsi földbirtokos elhunyt s végrendeletében nagyobb hagyományyal emlékezett meg a sárospataki főiskoláról. A gyászestéről tehát csak nagyon röviden emlékezhettünk meg. A család a következő gyászjelentést adta ki: „Alólirottak mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik vibornyai Mudrány Andrásnak folyó 1895. március hó 28-án életének 77-ik évében, hosszas és súlyos betegség után történt gyásos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai folyó 1895. évi március hó 30-án délután 2 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint, a Szabolcsváranak sarkertjében, örök nyugalomra tétetni. Szabolcs, 1895. március hó 28. Az örök fennmaradás szent hite s jó cselekedeteinek emléke álljon őrt sirhantja telett! idős Ragályi Gedeoné szül. vibornyai Mudrány Czeczillia mint nővére, idős kiscsoltói Ragályi Gedeon, mint sógora, ezek gyermekei: kiscsoltói Ragályi Gedeon, Katalin, Andor, Vilma, Recsky László és gyermekei. Schwarzeleitner Hugóné szül. Recsky Vilma és gyermekei. Özv. Recsky Andrásné szül. Söldos Amália és gyermekei. Mihalik Györgyné szül. Vattay Veronka mint gyámleány. — A megboldogult kiváló férfiú híven szolgálta hazáját, fegyverrel kezében s a béke munkájában egyaránt. Magyar ur volt a szó nemesebb értelmében, családjára, leszármazására büszke s ennyiben az aristokrata szellem hagyományainak hódolt, de demokrata az emberek vezetésében, a leereszkedésben, a munkában és a takarékoságban. Hű szolgálja volt Istenének. Szabolcsi kastélyának külső ajtaja felé ez a mondás van írva: „Az Ur a mi őriző pásztorunk.” Szerette egyházát odaadó hűséggel. A szabolcsi ev. ref. egyháznak életében is bölcs tanácsadója, jóltevője volt, halála után pedig egy 170 holdas igen értékes birtokát, azonkívül lakóházát és annak 10 hold belsőségét papi lakul hagyományozta az egyháznak, vérrokonai részére némi életjáradékkal megterhelve. Fölöttébb jellemző nemes gondolkodására az a feltétel, mely mellett az egyháznak e hagyományt tette. „Látván — írja végrendeletében — hogy mint szegényedik a nép napról-napra, azt akarom, hogy az egyháznak hagyott földet szegény, becsületes, szorgalmas szabolcsi lakosok közt oszszák ki katasztr. holdankint nem több, mint 10 frt évi haszonbérért (a rendes haszonbér 15—20 frt) 1—2 holdankint.”

A sárospataki főiskoláról, melynek egykor 3 éven át tanítványa volt, szintén bőkezűen emlékezett meg. Ingatlan birtokokat, szőlőt, nemes borokat, földesuri virtualitásokat hagyott az ősi kollégiumra, melynek becsértéke ma még határozottan nem tudható, de valószínűleg a mult számban említett 26 ezer forint helyett 50 ezer forintot tesz ki, esetleg többet is. Így vibornai Mudrány András a sárospataki főis-

kola legnagyobb jöltevői közé emelkedett, kit halás tisztelettel és kegyelettel fog emlegetni az utókor.

Temetése mult hó 30-an délután a község lakóinak s a környéknek rendkívüli részvéte mellett ment végbe. A sárospataki főiskolát Maklári P. Miklós és dr. Bartha Béla tanárok képviselték.

A háznál Tomory András szabolcsi ev. ref. lelkész mondott buzgó, szép imát, a templomban Lukács Ödön felső-szabolcsi esperes ékes imát és gyönyörű emlékbeszédet. Majd a sírnál, a családi sírbolt felett ismét Tomory lelkész bucsuzott meghatóan az elköltözött nemes lélektől, a sárospataki főiskola nevében pedig Makláry Miklós tette le koporsójára a hála és emlékezet koszoruját. A gyászszertartás alatt felváltva énekelte a sárospataki főiskola enekkara, Pásztor Sámuel tanár vezetése alatt azzal a művészi szabotossággal, amint ezt újabb időben már megszoktuk s a szabolcsi polgári énekkar, mely buzgó vezetés alatt igen elismerésre méltó sikerrel szerepelt.

Mudrány Andrásban a család férfiága kihalt, de az utolsó Mudrány nagy nemes tetteiben évszázadokon át fön fog maradni, hirdetőn, hogy csak a mulatag lesz a mulandó, a fenkölt lélek, a magasztos tettek halhatatlanok.

A sárospataki főiskola köréből. A sárospataki iskola belső élete rendkívül élénk s egymást érik az örvendetes mozzanatok. A theol. ifjuság szemináriumai kézi könyvtárt akar szervezni s az érdeklődő közönségeket könyvekben, vagy esetleg pénzben szíves bizalommal kéri az eszme pártolására. Ugyancsak a theol. ifjuság belmissziói felolvasások rendezésével foglalkozik. Mint irtuk, március 15-ét és Kossuth halálának évfordulóját hazafias kegyelettel ülte meg a kollegiumi ifjuság. — E hó 23-án ismét az önképző társulat rendezett az iskola kertben felállítandó Tompa-szobor-alap javára nagyon sikerült felolvasást, melynek legkiemelkedőbb pontja volt ifj. dr. Mitrovics Gyulának „Közmuveltségünk és a társadalom” című tanulmánya, melyet lapunk 25. 26. számaiban közöltünk; művészi magaslaton állt az énekkar összes előadott darabjaival, rövid ideig tartott összetanulás után igen élvezetesen nyújtott a megerősödött ifj. zenekar szabatos előadása; vig és komoly szavalt s egy elbeszélés felolvasása járult az estélyi sikeréhez.

A Tompa-szobor-alap eddig már 400 frt körül van; ebből 200 frtot nagynevű, boldogult maecenasunk, Vay Miklós br. adott, a többi így gyűlt össze majdnem fillérenként, frtonként.

Most, amint halljuk, egy fényes műkedvelői előadás van készülöben ugyane célra, ami behozhatna tisztán 150—200 frtot.

Ha ez eszme így valósulhat, az iskolakerti Tompa-émlék ügye kilép a pusztá óhajások stádiumából s néhány év múlva csinos márvány, vagy bronzmellszobor hirdetheti az iskola kegyeletét, Tompa halhatatlan emlékét s azt, hogy az erős akarat és kitartás minden akadályt legyőz.

Aztán csakugyan erre következhetnek Kossuth Lajos, Erdélyi János, Tóth Edé, Kövy emlékei s beteljesedhetik az a szép álom, amit e lapok szerkesztője a telolvasások és a Tompa szobor eszméjének kezdeményezésénél álmodott, melyért akkor sokan, mint merész ábrándozót, megmosolyogták, de amelyet az akad. irodalmi önképző társulat mostani elnöke, dr. Székely György és az ifjuság oly buzgósággal karol föl.

Örvendetes hír. A »Debreceni protest. Lap« azt írja, hogy illetékes helyről nyert értesülése szerint a nem állami tanárok országos nyugdíjintézete május végével tényleg életbe lép.

A miskolci főgimnázium. Alpár Ignác fővárosi műépítész a közoktatásügyi miniszter megbízásából Miskolcon járt, hogy a ref. főgimnázium épülete részére felajánlott telket megtekintse. A telek, melyen jelenleg a püspök laka áll, mint a kiküldött szakértő kijelentette, nagyon alkalmas az iskola céljaira. Az új főgimnáziumot tehát ezen a telken fogják felépíteni. De a preliminált 86 ezer forint Alpár szerint nem elég, hanem 120 ezer kell.

Nyilvánossági jog. A közokt. miniszter a mezőtúri főgimnázium VIII. osztályának a nyilvánossági jogot és az érettségi vizsgálat tartásának jogát megadta.

A tanárhiány. Az általános tanárhiány bajait középiskoláink ugyancsak megérik. A

legtöbb állásra még pályázó sem akad. Így például a zilahi és szepsi-szentgyörgyi református gimnáziumban megüresedett tanári állásokra hirdetett pályázat is meddő volt, amennyiben a tanári állások elnyeréséért senki sem folyamodott.

UJDONSÁGOK.

Kérelem lapunk t. megrendelőihez. A kiadóhivatal a nagy számú hátralékosokat levelezőlapon szólította föl a fizetésre. Kérjük, szíveskedjenek e felszólításnak mielőbb eleget tenni, hogy a postai megbízás költségét s kellemetlenségét elkerüljük. A lapot csak akkor tarthatjuk fön, ha a megrendelők pártfogása nem névleges. Azoknak a megrendelőknél, kik többszöri felszólításunk dacára szeptember óta (6½ hó) semmit nem fizettek, a kiadóhivatal postai megbízást küld, kérve s remélve azok beváltását. Együttal bizalommal kérjük olvasóinkat, hogy az új negyedév elejéig (április 1-éig), amennyiben előfizetésük lejár, szíveskedjenek az előfizetést, vagy kötelező jelentkezést jó előre megújítani s ebben a napi'appá alakulás tervét átadják a szerkesztőnek. Kérjük együttal lapunk terjesztését is. Feleslegesnek tartjuk a mai viszonyok közt bizonyítgatni, hogy ily lapra szükség van. Az ultramontanizmus, a politikai s társadalmi retrográd irány naponkinti fejlődése, az alszabadelvények s a klérikalís sajtó támadásai eléggé ékesen szólnak emellett. De ily, teljesen önerejére s az eszme hatalmára támaszkodó vállalat csak úgy állhat fön s úgy fejlődhetik, ha képesek megőrizni azok közönyét, kikért küzdeni hivatva van. Ellenkező esetben a léteért folytatott küzdelemben kellene elvérzenie. S őszintén meg kell vallanunk, hogy a közönség pártfogása sem kitűzött céljainkkal, sem áldozatainkkal nem áll arányban. Eddig a lelkesedés és kötelelességtudás tartott meg he'lyünkön. A közönség lelkesedésétől, s ha szabad ezt mondanunk, kötelelességtudásától függ, hogy ott továbbra is megmaradhassunk s a zászló, melyet eddig fennen lobogtattunk, ki ne essék kezünkől. Az új negyedév közeledte a legjobb alkalom arra, hogy eddigi hibeink megmaradjanak zászlóink alatt és ujak sorakozzanak alá.

Debrecen — egyetemi város. A »Debreceni Ellenőrben« olvastuk a következő örvendetes hirt: A magasztos célhoz, — melyért Debrecennek legjobbjai olyan nemes buzgalommal fáradoznak, melyért ez ő város polgárságának kicsinye-nagyja vetélkedve hozta meg az ügy méltóságához illő áldozatát, e nagy és szent célhoz közel értünk. Megbízható forrásból értesülünk, hogy a debreceni százados kollegium egyetemi rangra emelésének kérdése már a jövőben megoldható lesz, mert a még hiányzó tanszékek alapjait nagy részben már összehozta a magyar kalvinizmus és e város összes lakosságának lelkesedése, annyira, hogy 1896-ban, a tanárképző intézet, a harmadik (filozófiai) fakultás nyolc tanszékét lehet egyszerre betölteni. Biztosítva van a kilencedik és tizedik tanszék is, a tizenegyedik és tizenkettedik filozófiai tanszék fundatíói várnak még csak kiegészítésre. Debrecen városa és a magyar kalvinista egyház tehát kultur-történetében olyan epochális jelentőségű alkotással ünneplheti a milleniumot, melylyel méltán érdemli ki a haza halálját és elismerését.

A zuglóri ref. templom, mely a mult esztendőben épült föl, igen elhanyagolt, rideg területen áll. A templom környéke tele van homokbuckákkal, gödrökkel, miért is a hívők a főváros tanácsához fordultak, hogy a templom környékét rendeztesse. A tanács ennek következtében elhatározta a környék parkká alakítását s megbizta a munkálatokkal a városi főkeresztst.

Képviselők sajtópöre. Ssilágyi Dezső, képviselőház elnöke értesítette Bahonyi Imre sajtótügyi vizsgáló bírót, hogy Holló Lajos és Bartha Miklós országgyűlési képviselők mentelmi jogát felfüggesztették. A vizsgáló bírónak ennek következtében április 4-ére megidézte a két képviselőt, hogy kihallgassa őket abban a sajtópörben, melyet még a Wekerle-kormány idejében indított ellenük a főügyészség óriási korrupció és Botrány című cikkeik miatt.

Anarkista pör anarkista tüntetéssel. Milanói telegram szerint a közönség óriási ér-

deklódése mellett tárgyalták e hó 27-én Re-alini anarkista gyilkossági pörét. A vádlott két hónappal ezelőtt Celli főgondnokot több törzsúrassal megölte. Az esküdtek a vádlottat egyhangulag vétkesnek mondták és a bíróság őt ennek alapján élethossziglan tartó kényszermunkára ítélte. Az elítélt az ítélet kihirdetésénél torka szakadtából elkiáltotta: Evviva il anarchia! Evviva Caserio! A basso il governo! A közönség egyrésze az elítélttel együtt éltette az anarkiát, amiért is a termet karabínierekkel ki kellett üríttetni.

Az Evangelischer Bund, a német evangélikusok szövetségének központi vezér férfia Bismarck herceghez 80. születésnapja alkalmából üdvözlő feliratot intéztek, melyben Bismarcknak a német protestantizmus körül szerzett érdemeit méltatják. A felirat végén, célozva arra, hogy a centumpárt megtagadta Bismarck üdvözlését, hivatkozik a volt kancellárnak 1885-ben mondott szavaira: „Az utolsó években azt tanultam, hogy a centrum politikájának elvei mellett sem a német birodalom, sem a porosz állam hosszu ideig fen nem állhat. Megtanultam, hogy ez urakkal nem lehet anélkül szövetséget kötni, hogy a porosz monarchia létfeltételei veszélyeztetve ne legyenek». Igaz, Bismarck maga is elfeledte aztán ezt az igazságot, el Caprivi és Hohenlohe, de az igazság ereje hatalmasabb volt a paktumoknál. Nálunk sem lehet a klerikalizmus és a néppárt elveivel a haladó magyar-állam létfeltételeit összeegyeztetni. Ezt felelik Ugron, Bartha Miklós, Péchy Tamás, Apponyi, de majd újra megtanulják.

Schopper püspök beteg. Rozsnyóról jelentik, hogy Schopper püspök tüdőgyulladásban fekszik. A 78 éves agg püspök szombaton reggel utazott el a fővárosból Rozsnyóra s már akkor is beteg volt annyira, hogy az utolsó főrendiházi szavazásnál sem vehetett részt. A tüdőgyulladás oly mértékben lépett föl rajta, hogy dr. Korányit táviratilag hitták a beteg püspök ágyához, ki a környezet előtt kinyilatkoztatta, hogyha influenzába át nem megy a tüdőgyulladás, úgy életben marad az agg püspök.

Kun Kocsárd emlékezete. Hunyadmegye közgyűlése, mint dévai levelezőnk táviratozza, elhatározta, hogy boldogult gróf Kun Kocsárd dicső emlékeztétét jegyzőkönyvileg is megörökíti.

A magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesülete március 28-án tartotta választmányi ülését, melyen a segély iránt újabban beérkezett kérvények is tárgyaltak. A választmány 4 egyén számára összesen 250 koronát szavazott meg, mely összeg hozzáadva a f. január hóban megszavazott 750 koronát, eddig összesen 1000 koronát tesz. Az idej közgyűlés ápr. 7-én 10 órakor a Köztelek ülés-termében lesz megtartva, melyet a Magyar-Ovárra teendő kirándulás fog követni.

Pancsovai hírek. Ottani levelezőnk írja: Március hó 31-én Torontálmegye főispánja több megyei előkelőséggel Pancsovára érkezik, hogy Radoszaoljevics Károly ny. főszolgabíró úrnak az öfelségétől nyert »Szt. István lovagrend keresztjét« átadja. Innen Lajosfalvára rándul, hol Bujkovszky Gusztáv lajosfalvi evang. lelkész és temesvári esperesség alperesének, a közügyek különösen pedig az egyh. és népoktatás terén kifejtett hasznos működése elismerésül a koronás arany érdem keresztet ünnepélyesen átnyújtja. Pancsova — miután a Temes medre kiszélesített — a dunai féle kikötők sorába jut. A zimonyi hajóz. felügyelőség, mint biztos forrásból hallottam, Pancsovára tétetik át!

Otromba merénylet. Márc. hó 27. és 28. közti éjjel a debreceni ref. templomokba eddig ismeretlen tettesek betörték. Csak az u. n. ispotályi templomba nem tudtak behatolni. A gyalázatos merényletök a perselyeket kifosztották, az egyik tettest már kézrekerítették. A »Debrecen« azt hiszi, hogy a rablási számdékhoz felekezeti gyűlölködés járult.

A mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézetének igazgató-sága március 28-án tartott ülésében megállapította és elfogadta az április 7-én tartandó közgyűlés elé terjesztendő jelentést és az 1894. évről szóló zárszámadásokat. A nyugdíjintézet nyereség és veszteség számlája, mely a megalkulástól vagyis 1893 májustól 1894. december 31-ig szól, az üzleti eredményről következőkben számol be. Nyereség: Biztosítási díjak a törlések levonásával 55684 kor. 75 fil. Bei-

ratási díjak 180 kor. A magyar gazdatisztek és erdőtisztek orsz. egyesületének előlegei 11576 kor. 28 fil. m. kir. földm. miniszter segélye 6000 kor. adományok és alapítványok 1379 kor. 80 fil. kamatok 1943 kor. 56 fil. összesen 76761 kor. 69 fil. Veszteség: Díjtartalék 56145 kor. 31 fil. költségek 15061 kor. 52 fil., alapvagyon mint nyereség 4652 kor. 86 fil. Összesen: 76751 kor. 69 fil. A mérleg számla szerint áll a vagyon: Ertékpapirokban, és pedig $4\frac{1}{2}\%$ -os regale kötvényekben 331183 kor. 20 fil., takarékpénztári betétben 16280 kr. 50 fil., irodai berendezés és felszerelés 20% értékleírás levonásával 1610 kor. 06 fil. hátralékos díjak 6341 kor. 60 fil. készpénz 3483 kor. Összesen 60898 kor. 36 fil. Teher: Díjtartalék 56145 kor. 31 fil. tartozások 100 kor. 19 fil. alapvagyon mint nyereség 5652 kor. 86 fil. Összesen 60898 kor. 36 fil.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Képviselőház ülése márc. 29. A nemzetiségi igazgatások tárgyában Visontai Soma mondott terjedelmesebb beszédet. A miniszterelnök programját erősen kritizálván azt hangoztatta, hogy vagy jó a nemzetiségi törvény vagy nem jó. Ha jó, végre kell hajtani, ha nem jó, akkor el kell törölni. Majd előhozta a zsidó recepciónak a főrendiházi tárgyalását s védelmezte a zsidóság hazafiságát, magyar szellemét, mely hazafiai missióját mindenkor teljesítette. Bánffy báró miniszterelnök fejtette ki erre röviden álláspontját s megígérte, hogy az e tárgyban szóló kérvényeket a kormány alaposan fogja tanulmányozni és esetleg törvényhozási intézkedéseket fog igénybe venni.

A balatoni vasut állami kiépítésére vonatkozó kérvénynél Olay Lajos határozati javaslatot nyújtott be az iránt, hogy a vasut kiépítése miatt feltétlenül törvényjavaslatot terjeszzen be a kormány, mert ezt a vasutat kortes eszközül használja a kormány Kossuth Ferenc ellen, akivel szemben nem lett volna szabad ellenjelöltet állítani a tapolcai kerületben a kereskedelmi államtitkár személyében, ami ellen Perczel belügyminiszter protestált. Olay javaslatát a ház elvette.

Szentes városnak — a magyar katonai akadémia felállítására tárgyában — beadott kérvényénél, Balogh János, Horánszky Nándor, Láng Lajos, Apponyi Albert gróf, Ugron Gábor követelték az eszme megvalósítását, s évégett a Balogh által benyújtott határozati javaslatot pártolták. A javaslat ellen szolt báró Fehérvári és Pulszky Ágost. A ház többsége a bizottság indítványát fogadta el.

Ezután báró Bánffy Dezső válaszolt Babó Emilnek a Leypold ügyben benyújtott interpellációjára kijelentvén, hogy Leypoldot a katonai hatóság nem a Kossuth-gyász miatt követett magatartása miatt fosztotta meg hadnagyi rangjától; majd előterjesztette ő felségének a harmadik ülésnek bezárására vonatkozó kir. leiratát, mely legközelebb fel fog olvastatni.

POLITIKAI SZEMLE.

Belföld.

Az országgyűlés elnapolását s az új ülészek megnyitását a következő királyi leirat tudatta:

„Mi első Ferenc József Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország apostoli Királya hű Magyarországunk és Társországi Zászlósainak egyházi és világi Főrendinek és Képviselőinek, kik az Általunk 1892. évi február hó 18-ára Budapest székes fővárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlötünk.

Kedvelt Híveink! Midőn magyar miniszteriumunk előterjesztésére az Általunk 1892. évi február hó 22-én megnyitott országgyűlés harmadik ülészekát ezennel berekesztjük, egy szersmind a negyedik ülészekot a f. évi április hó első napjára összehívottunk nyilvánítjuk. Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt Bécsben, ezernyolcszáz kilencvenötödik évi március hó huszonnyolcadikán.

Ferenc József s. k.

Báró Bánffy s. k.

József főherceg ujszülött unokáját dr. Steiner székesfehérvári püspök fogja megkeresztelni, aki egyuttal a székesfehérvári kath. nagygyűlés rendezője is volt, amelynek József főherceg üdvözlötét küldte s törekvéseire sikert és Isten áldását kívánta.

Jeszenszky Sándor min. tanácsos, a miniszterelnökségben a nemzetiségi ügyek referense, a napokban magánügyben Nagyszébenben járt; a vasuton találkozott Russu Sirianuval, a hirhede oláh izgatóval, ki Bagdán Duicát, a Tribuna egyik főmunkatársát mutatta be neki. Az oláh lapok fantáziája ebből azt következteti, hogy a kormány a nyilt harcot elejti a románok ellen, hanem fékmentársukra titkos állami rendőrséget szervez s ez ügyben utazott Jeszenszky Nagyszébenbe.

Debreceni ev. ref. papválasztás. Mint értesülünk, a K. Tóth Mihály halálával megüresedett papi állásra Dicsőfi József, debreceni lelkész fog átmenni. Az így megüresendő hely betöltése fölött a presbiterium többsége úgy határozott, hogy a választás és nem a meghívás mellett foglalt állást. A választás valószínűleg nov. 1-én fog megtörténni.

A Budapesti katolikus kör mult hó 27. délután 5 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését. A kör elnöke gróf Esterházy Miklós Mórícz akadályozva lévén a megjelenésben, a közgyűlést Pintér Kálmán alelnök vezette. A közgyűlésen számosan jelentek meg a kör tagjai közül, többek közt: Hilóczy Béla min. tanácsos, dr. Rodiczky Jenő cs. és kir. asztalnok, dr. Csillag Gyula, dr. Csapody István, dr. Timon Ákos egyetemi tanár, Makay Dezső táblai bír., dr. Kisfaludy A. Béla prépost, dr. Varga Ferenc akadémiai igazgató, Hets Ödön, dr. Klein László ügyvédek, stb. A közgyűlést Pintér Kálmán alelnök nyitotta meg egy nagyszabású beszéddel, melyben a kath. körök létjogosultságát fejtegette. Védelmezte a kath. köröket azon vád ellen, mintha azok a társadalmat akarnák részletre bontani. A kath. körök nem politikai egyesületek (?). Nagy lelkesedéssel s nagy hatás közt fejtette ki, hogy a kath. körök ápolják (?) a vallásoságot s a vallással egybekapcsolt honszeretetet, a mely a legbiztosabb alapja a hazának. A kath. körökre szüksége van a nemzetnek (?) különösen most, midőn a társadalomnak nem egy alapja ingadozik. Az egész közgyűlés lelkesületen tapsolta a megnyitó beszéd ezen részét, valamint lelkesületen éljenzett akkor is, midőn alelnök a kör üdvözlötét fejezte ki gróf Esterházy Miklós Mórícz elnök iránt, ki annyit tesz a katolicizmus érdekében Magyarországon, Az elnöki megnyitó után dr. Gyürky Ödön titkár terjeszté elő évi jelentését a kör évi működéséről, melyben különösen a budapesti kör munkáját részletezte a vidéki körök alapítása körül. Gabler Lajos Pál pénztáros a pénztári jelentéseket terjesztette elő. A körnek jelenleg 9566 frt 51 kr. vagyona van, évi bevétele volt 6494 frt 85 kr. Az 1895. évi költségvetés 6965 frt 88 krral van előirányozva. A számvizsgálók jelentésének meghallgatása után a pénztárosnak a felmentvényt megadták. Számvizsgálókul megválasztották Benke Gyula takarékpénztári igazgatót és Eberling József reáliskolai tanárt. Ezután az izgatató választmányt egészítették ki. Új választmányi tagok lettek: K. Császár Ferenc, Fuchs Nándor, Gabler Lajos Pál, Gyürky Ödön, Horváth Béla, Hets Ödön, Léva Imre, Majorszky Vilmos, Makay Dezső, Rapaics Radó, Schneider Alajos, Spett Vincze, dr. Szadovszky József, Steinhardt Antal, Tahy István, dr. Timon Ákos, Tóthfalussy Béla, dr. Vajda Adolf, gróf Wenckheim Frigyes, Zsvikovic József. A közgyűlésből üdvözlötték még a pápát és a hercegprímást, mire a közgyűlés véget ért.

A képviselőházi alelnökök. Gr. Andrássy Tivadar, a képviselőház másodelnöke, elfoglaltsága folytán lemond alelnöki állásáról, minekfolytán a szabadelvűpárt gróf Andrássy helyébe Darányi Ignác képviselőt, a szabadelvűpárt alelnökét jelöli. Mint a Bud. Tud. írja — az esetben, ha Darányi képviselőházi alelnökül megválasztatnék, úgy lemond a szabadelvűpártban viselt alelnöki állásáról.

A lublói mandátum. A szepesmegyei lublói kerületben az eddigi országgyűlési képviselő Bobula helyett valószínűleg legközelebb más képviselő lévén választandó, a kerület in-

telligenciája Teőke fősolgabíró kezdeményezése folytán konferenciát tartott, melyben az esetleges választás felől beható eszmecsere folyt. A kormánypart részéről szóba jött gróf Csáky Adorján, nemrég elhalt gróf Csáky Kálmán tábornok és képviselő fia, továbbá Berzeviczy Egyed, ki egy ízben a késmárki kerület orsz. képviselője volt. A központ által a kerületnek és a főispánnak ajánlva lett dr. Arányi Miksa Budapestről, a „New-York” biztosító intézet igazgatója, ki a mandátum elnyerésére szükséges tetemes költségek viselésére késznek nyilatkozott. Ezek ellenében a katolikus papság a maga kebeléből egy néppárti jelöltet szándékozik felléptetni és így eme kerületben, ha Bobulának visszalépése folytán választásra kerül, kemény összetűzést lehet várni.

Erdély igazságügyminiszter lemondását újságolja a „H—k”, kinek helyét Wlascics Gyula dr. mostani közoktatásügyi miniszter foglalná el.

Nyitrai választás. Kormánypárti lapok szerint Janits megyei főjegyző, ki Latkóczy helyett lépett fel kormánypárti programmal, rendkívüli népszerűségnek örvend s megválasztása bizonyos. Zelengás kath. paptársaival újra fanatizálja a tömegeket. A szabadelvű választókkal szemben a néppártiak egyik községben tettelegességre vetemedtek.

Az új ülészek. Budapest, ápril 1. A magyar parlament és a főrendek házában délelőtt (ápril 1.) nyitották meg a negyedik ülészekot. A főrendiház a régi tisztikart választotta meg újra.

Ferencz József és Bismarck. Ferencz József császár és király ő felsége ma igen meglehangú táviratban üdvözölte Bismarck herceget 80. évi születésnapja alkalmából.

A gályarabok emléke Debrecenben özv. Hegyi Mihályné sz. Józsa Eufrozina fent költ lelkülete s áldozatkészsége folytán csakugyan föl lesz állítva. Érdekes, hogy a bemutatott tervrajzok közül, Gerenday budapesti szobrászét fogadták el, mely eredetileg Károlyi Gáspár emlékeül volt tervezve. Kivétele 2000 frtnál többbe kerül.

Vidéki hírlapirodalom. Az „Egri újság” polit. lappá alakul.

Külföld.

Fegyverszünet Khina és Japan közt. Simonoseki, márc. 30. A fegyverszünet három heti tartamra kötötték meg. A fegyverszünet kiterjed Mükdenre, a peccili öbölre és a Santung félszigetre. A japánok a fegyverszünetet feltételek nélkül kötötték meg.

Az ultramontánok és Bismarck. A Bismarck herceg tiszteletére tartott diszgyűlés, melyen körülbelül 350 ember vett részt, programszerűleg folyt le. Az ülés elején katolikus munkásegyletek meg akarták zavarni az ünnepélyt. A gyűlés helyiség előtt ugyan élénkelték az osztrák néphimnuszot, beütötték az ablakokat és „Le Bismarckkal!” kiáltásokba törtek ki. A gyűlésen jelen volt kormányképviselőnek sikerült azonban a tüntetőket lecsendesíteni, mielőtt kihágásokra került volna a dolog.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

A római orakulum című cikket annakidején a közlendők közé soroztuk. Azóta azonban a halaszatlan aktuális közlemények mindig leszorították, ma pedig már — egy elég érdekes, de mégis epizód eseményre vonatkozván — hatása nem volna olyan, amint megérdemelne. Ezért sajnálattal bár, de lemondunk közléséről. — **sss.** Az igazi vigasz* tulságosan személyes éli. A jóakaratu figyelmeztetést köszönjük, de egyuttal megjegyezzük, hogy aki azért nem akar valamely lapot járni, mert hátralékosai is vannak s ezek közt néhány rossz fizető is akad: az ilyen csak ürügyeket keres arra, hogy ne járassa az illető lapot. Némelyek állítólagos protest. buzgósága ezerféle tetszős és kevésbé tetszős címet használ föl a közöny, vagy szükkeblőség leplezésére. Az ilyenekkel mi és ugyanazért az ügyért harcoló lapársaink már rég leszámoltak. Ne aggodjék miattuk tiszteletes ur sem. Nagy célok valóításánál a professzionátus kifogás — keresők mindenha hátul jártak. — **B-i Gy—rgy** urnak E p e r j e s „Pannónia Magyarország ezred éves diadal ünnepén” c. képet valamikor láttam, de mint művészi tekintetben semmi jelentőséggel nem bírora, sulyt nem fektettem reá. Így a vitás alakra nem is emlékszem, itt pedig olvan kép nem található. Így a kérdést el sem dönthetem.